

Ny Bokin'i Joela sy ny Fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito any Laodikia - Laharana Faharoa amby Telopolo

Jeff Pippenger
2026-01-20

Isa Roa amby Telopolo-dahy

Dia dia lavalava no nitondrana antsika ho amin'ny bokin'i Joela, ka i Petera no vavolombelontsika. Petera dia iray amin'ireo tandindona mahatalanjona indrindra ao anatin'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana, kanefa moa tsy tahaka izany avokoa va izy rehetra? Petera dia any Kaisaria Filipy, ary izy koa dia any amin'ny Pentekosta ao amin'ny efitra ambony amin'ny ora fahatelo, ary avy eo ao amin'ny tempoly amin'ny ora fahasivy amin'io andro io ihany. Jesosy dia nohomboana tamin'ny hazo fijaliana tamin'ny ora fahatelo ary maty tamin'ny ora fahasivy. Petera dia nantsoina ho any Kaisaria tamin'ny ora fahasivy, nefa ilay Kaisaria izay niantsoana azy ao amin'ny tantaran'i Kornelio dia tsy i Kaisaria Filipy eo am-pototry ny Tendrombohitra Hermona, fa Kaisaria amoron-dranomasina, izay nantsoina hoe Kaisaria Maritima.

Cesarea Maritima dia tanàna amoron-tsiraka eo amin'ny Ranomasina Mediterane, eo amin'ny 30–35 kilaometatra any avaratry Tel Aviv ankehitriny (naorin'i Heroda Lehibe ho tanànan-tsambo romana lehibe sy manetriketrika). Miseho matetika ao amin'ny bokin'ny Asan'ny Apostoly izy io (voatonona in-15), ary io no tondroin'ny ankamaroan'ny olona fotsiny hoe “Cesarea” ao amin'ny Testamenta Vaovao. Filipo Evanjelista dia nonina tao niaraka tamin'ireo zanany vavy efatra izay naminany (Asa. 8:40; 21:8). Paoly dia nogadraina tao nandritra ny roa taona, niseho teo anatrehan'ny governora Feliksa sy Festa ary ny mpanjaka Agripa (Asa. 23–26). Ary ny tena manan-danja kokoa angamba, Petera dia nitory tamin'i Kornelio, kapiteny romana, tao—izay fiovam-po lehibe voalohany nataon'ny Jentilisa ho amin'ny Kristianisma (Asa. 10) tamin'ny taona 34 taor. J.K., rehefa nifarana ilay herinandro izay nanamafisan'i Kristy ny fanekena tamin'ny maro.

Ary hampiorina fanekena amin'ny maro mandritra ny herinandro iray izy; ary amin'ny antsasaky ny herinandro dia hampitsahatra ny fanatitra alatsa-drà sy ny fanatitra izy; ary noho ny fielezan'ny fahavetavetana dia hahatonga azy ho lao izy, mandra-pahatongan'ny fahatanterahana; ary izay voatendry dia haidiny amin'ilay lao. Daniela 9:27.

Caesarea Maritima dia renivohitra fitantanan-draharaha romanina tao Jodia sady foibe lehibe ho an'ny jentilisa. Caesarea Philippi kosa dia tanàna hafa, any amin'ny farany avaratra eo akaikin'ny vodin-tendrombohitra Hermona (eo amin'ny 25–30 kilaometatra any avaratry ny Ranomasin'i Galilia), ao amin'ilay faritra antsoina ankehitriny hoe Golan Heights (Banias ankehitriny). Ao amin'ny Filazantsara ihany no ahitana azy (Matio 16:13 sy Marka 8:27), tamin'ny fotoana nitondran'i Jesosy ny mpianany ho any Caesarea Philippi. Io no toerana malaza izay nanaovan'i Petera fanekena fa Jesosy no “Mesia, Zanak'Andriamanitra velona,” ary izay nilazan'i Jesosy hoe:

“Eo ambonin’ity vatolampy ity no haoriko ny fiangonako, ary ny vavahadin’ny Hadesy tsy haharesy azy” (Matio 16:13–20). Faritra jentilisa izy io, nisy tempoly natokana ho an’ireo andriamanitra grika, indrindra ho an’i Pana andriamanitra osilahy, ary ny zohy fonenan’i Pana dia nantsoina hoe “vavahadin’ny helo,” ka vao mainka manaitra tokoa ny fanambaran’i Jesosy teo amin’izany toerana izany.

Ireo tanàna roa ireo dia misaraka tanteraka, na ara-jeôgrafia na ara-tantara—ny iray dia seranan-tsambo romanina be olona sy be fifamezivezena any atsimo-andrefana, ary ny iray kosa dia toerana helenistika/mpanompo sampy any avaratra, eo akaikin’ny loharanon’ny Reniranon’i Jordana. Ilay tanàna amoron-dranomasina no manjaka ao amin’ny Bokin’ny Asan’ny Apostoly, fa ilay any avaratra kosa no ivon’ny fotoana lehibe iray ao amin’ny Filazantsara. Kaisaria amoron-dranomasina dia tandindon’i Roma—ilay bibidia, ary Kaisaria an-tanety dia tandindon’ily dragona. Sister White dia manondro ilay vanim-potoana hatramin’ny hazo fijaliana ka hatramin’ny Pentekosta, dia ny “vanim-potoanan’ny Pentekosta,” izay nanomboka teo amin’ny hazo fijaliana ary nifarana tamin’ny Pentekosta.

“Manantena fatratra sy amin’ny faniriana lalina aho ny fotoana izay hamerenan’ny zava-nitranga tamin’ny andron’ny Pentekosta, amin’kery mbola lehibe lavitra noho izay tamin’izany fotoana izany. Hoy Jaona: ‘Ary hitako fa, indro, nisy anjely iray koa nidina avy tany an-danitra, nanam-pahefana lehibe; ary ny tany dia nazavan’ny voninahiny.’ Ary amin’izany, tahaka ny tamin’ny fotoanan’ny Pentekosta, ny olona dia handre ny fahamarinana hotenenina aminy, samy amin’ny fiteniny avy ny olona rehetra.”

“Afaka manome aina vaovao ao amin’ny fanahy tsirairay izay maniry amin-kitsimpo hanompo Azy Andriamanitra, ary afaka mikasika ny molotra amin’ny vainafo velona nalaina avy teo amin’ny alitara, ka mahatonga azy ho mahay miteny amin’ny fiderana Azy. Feo an’arivony no ho fenoina hery hamoaka ny fahamarinana mahatalanjona ao amin’ny Tenin’Andriamanitra. Ny lela miambakambaka dia hovahana, ary ny saro-tahotra dia hatao mahery mba hitondra fanambarana feno fahasahiana ny amin’ny fahamarinana. Enga anie ny Tompo hanampy ny olony hanadio ny tempolin’ny fanahy ho afaka amin’ny loto rehetra, ary hitahiry fifandraisana akaiky toy izany Aminy, mba haha-mpiombona azy amin’ny ranonorana farany izy, rehefa harotsaka izany.” Review and Herald, July 20, 1886.

Amin’ny lafiny ara-teknika, ny vanim-potoanan’ny Pentekosta dia manomboka amin’ny fetin’ny voaloham-bokatra, izay mifanaraka amin’ny fitsanganan’i Kristy tamin’ny maty; kanefa raha tsy nisy ny fahafatesana teo amin’ny hazo fijaliana, dia tsy hisy rà hoentin’ny Mpamonjy nitsangana miaraka Aminy tamin’ny nitsanganany. Raha tsy nisy ny fahafatesany, Izy, amin’ny maha-Mofon’aina Azy, dia tsy ho niala sasatra tamin’ny andro firavoravoan’ny mofa tsy misy lalivay, ary ny Mofon’aina dia tsy maintsy niala sasatra mialoha ny hitsanganany tamin’ny fetin’ny voaloham-bokatra, ka izany no nanombohan’ny fe-potoana dimampolo andro izay nitarika ho amin’ny andro sy fetin’ny Pentekosta.

Rehefa tonga Kristy mba hanamafy ny fanekena mandritra ny herinandro iray, dia nanomboka tamin’ny batisany izany herinandro izany; ary avy eo, “eo afovoan’ny herinandro,” telo taona sy tapany tatỳ aoriana, dia nohomboana tamin’ny hazo fijaliana Izy, nitsahatra tao am-pasana

tamin'ny andron'ny Mofo Tsy Misy Lalivay, nitsangana tamin'ny maty tamin'ny Alahady ho fanatanterahana ny Fetin'ny Voaloham-bokatra tamin'ny vary hordea, ka dia nanomboka teo ny vanim-potoanan'ny Pentekosta dimampolo andro izay nahatratra ny fetin'ny voaloham-bokatra tamin'ny vary tritika. Hatramin'ny hazo fijaliana ka hatramin'ny faran'ny herinandro, telo taona sy tapany tatỳ aoriana, dia tonga tamin'ny famaranana azy ilay fe-potoana fito taona tamin'i Kornelio avy any Kaisaria Maritima, izay lasa Jentilisa voalohany indrindra niova fo—ho amin'ny fiangonana kristiana—tamin'ny faran'ny herinandro tamin'ny taona 34 taor. J.K.

Ny herinandro izay nahatongavan'i Kristy hanamafy ny fanekena dia ara-paminaniana 2.520 andro, ary ny hazo fijaliana dia “eo afovoan'ny herinandro”, koa dia 1.260 andro taorian'ny batisa izany, ary 1.260 andro talohan'ny niovan'i Kornelio fo. Teo amin'ny hazo fijaliana dia nohomboana tamin'ny ora fahatelo i Kristy, ary maty tamin'ny ora fahasivy Izy. Izany no fiandohan'ny vanim-potoanan'ny Pentekosta, ary amin'ny farany, (fa i Jesosy mandrakariva maneho ny farany amin'ny alalan'ny fiandohana) tamin'ny andron'ny Pentekosta, Petera dia nitory ny toriteniny voalohany avy amin'ny bokin'i Joela tamin'ny ora fahatelo tao amin'ny efitra ambony, izay nihaonan'i Kristy tamin'ny mpianatra tamin'ny andro nitsanganany tamin'ny maty. Avy eo Petera dia nitory ny toriteniny faharoa momba an'i Joela tao amin'ny tempoly tamin'ny ora fahasivy. Miharihary fa ny ora fahatelo sy ny ora fahasivy dia tandindon'ny alfa sy omega momba ny fiandohana sy ny fiafaran'ny vanim-potoanan'ny Pentekosta.

Isan-tsipika, rehefa ampifanarahintsika ny ora fahatelo sy fahasivy amin'ireo zava-nitranga roa ireo, dia hitantsika fa ny enina ora dia vanim-potoana ara-paminaniana izay samy manome vavolombelon'ny fisarahana. Kristy dia mandeha avy amin'ny fiainana ho amin'ny fahafatesana ho amin'ny fiainana. Izy dia mandeha avy amin'ny tany ho any an-danitra ary miverina eto an-tany. Petera dia any ivelany ary avy eo ao anatin'ny tempoly. Misy, mazava ho azy, fampifanarahana mifanindran-dàlana hafa koa momba ny ora fahatelo sy fahasivy, nefa ilaintsika aloha ny mandinika an'i Petera sy Kornelio ary Kaisaria amoron-dranomasina.

Tahaka ireo fizaram-potoana ara-paminaniana izay aseho ao amin'ny ora enina, rehefa nirahina ho any amin'i Kornelio ny anjely mba hitarika azy hampaka an'i Petera, dia tamin'ny ora fahasivy izany.

Nisy lehilahy anankiray tany Kaisaria atao hoe Kornelio, kapiteny zato tao amin'ny antokona miaramila atao hoe Italiana, lehilahy mpivavaka sady natahotra an'Andriamanitra mbamin'ny ankohonany rehetra, izay nanome fiantrana be ho an'ny vahoaka ary nivavaka tamin'Andriamanitra mandrakariva. Nahita mazava tao amin'ny fahitana izy, tokony ho tamin'ny ora fahasivy amin'ny andro, fa nisy anjelin'Andriamanitra niditra teo aminy ka nanao taminy hoe: Kornelio. Ary raha nibanjina azy izy, dia raiki-tahotra ka nanao hoe: Inona moa izany, Tompoko? Ary hoy Izy taminy: Ny fivavahanao sy ny fiantranao dia niakatra ho fahatsiarovana eo anatrehan'Andriamanitra. Koa ankehitriny maniraha olona ho any Jopa, ka ampangavao Simona anankiray, izay atao koa hoe Petera. Asan'ny Apostoly 10:1–5.

Ny fahatongavan'ny anjely dia tandindon'ny hafatra sy ny mari-dalana, ary ny anjely dia manamafy fa mari-dalana izany rehefa hoy izy hoe: “Niakatra ho fahatsiarovana eo anatrehan'Andriamanitra ny fivavahanao sy ny fiantranao.” Ny mari-dalana amin'ny famaranana

ny herinandro dia i Kornelio naniraka hitady an'i Petera tamin'ny ora fahasivy rehefa avy nifady hanina efatra andro, ary antsoina hoe “fahatsiarovana” izany, izay mari-dalana. Amin'ny maha-“kapiteny”-jato azy, i Kornelio dia mpifehy lehilahy zato.

Rehefa tany Kaisaria Filipy Petera ao amin'ny Matio toko faha-enina ambin'ny folo dia tsy misy firesahana ora akory. Kaisaria Filipy no anaran'ilay tanàna tamin'ny fotoana nitondran'i Jesosy ny mpianatra tany. Ao amin'ny tantaran'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo, andininy faha-telo ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-dimy ambin'ny folo, dia andininy izay tanteraka tamin'ny adin'i Panium, sady maneho ara-tandindona ny ady izay mitarika ho amin'ny lalàna alahady any Etazonia, no nantsoina hoe Panium i Kaisaria Filipy. Ao amin'ny andininy faha-telo ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-dimy ambin'ny folo Petera rehefa any Kaisaria Filipy izy, dia Panium izany.

Ny fanekena fa ny Adin'i Panium dia fanatanterahana ny andininy fahatelo ambin'ny folo ka hatramin'ny fahadimy ambin'ny folo ao amin'ny Daniela iraika ambin'ny folo, ary fa ireo andininy ireo sy ny tantaran'ny Adin'i Panium dia mampahafantatra ady iray izay mitarika ho amin'ny lalàn'ny Alahady any Etazonia, dia izany indrindra no fomba namolavolana ny metodôlôjian'ny tsipika eo ambonin'ny tsipika hiasana. Ny fampiasana izany metodôlôjia izany dia mitaky ny hampifanarahana an'i Kaisaria Filipy sy Panium, satria ny fitsipika fototra indrindra amin'ny faminaniana izay miresaka io fahamarinana io dia ny hoe: “ny mpaminany fahiny tsirairay dia niteny bebe kokoa ho an'andrantsika noho ny tamin'ny andro niainany.” Ampian'i Paoly fa ny fanahin'ny mpaminany dia manaiky ny mpaminany, koa tsy hoe samy manondro ny andro farany ihany izy rehetra, fa mifanaraka koa izy rehetra.

Noho izany antony izany, raha ary rehefa i Panium no fantatra ao amin'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana ho Panium, ary aorian'izany ho Kaisaria Filipy, dia tsy maintsy ampiharina izy roa amin'ny andro farany, ary tsy maintsy mifanaraka izy roa, satria tanàna iray ihany izy ireo.

Mifanaraka amin'izao lojika izao, na dia somary hafa kely aza, i Kaisaria Filipy sy i Kaisaria Maritima. Nankany Kaisaria Filipy niaraka tamin'i Kristy i Petera, fa i Kaisaria Maritima kosa no nanirahan'ny Fanahy Masina azy. Kanefa, ao amin'ireo Kaisaria roa tonta, dia i Petera no tena toetra fototra ao amin'ny fanekena. Ny mahatalanjona amin'ity andalana ity dia tamin'ny ora fahasivy no nitsidihan'ilay anjely an'i Kornelio ka nanoro azy hampaka an'i Petera. I Petera ao Kaisaria dia tandindona ara-paminaniana, nefa ireo Kaisaria roa ireo dia samy hafa mazava tsara. Ny iray dia Kaisaria amoron-dranomasina, ary ny iray kosa dia Kaisaria an-tanety. Kaisaria amoron-dranomasina dia mifandray amin'ny Jentilisa, ary i Kornelio no Jentilisa voalohany niova finoana, indrindra tamin'ny faran'ny herinandron'ny fanekena tamin'ny taona 34 AD. Kaisaria amoron-dranomasina dia ny ora fahasivy ary mifanaraka amin'i Petera tao amin'ny tempoly tamin'ny Pentekosta, sy ny fahafatesan'i Kristy tamin'ny ora fahasivy.

Kesaria eo an-tanety, izany hoe Kesaria Filipy, no ora fahatelo. Tsy misy safidy hafa azo fidina. Kesaria Filipy eo am-piandohana, ny ora fahatelo; ary Kesaria Maritima eo amin'ny farany, ny ora fahasivy. Filipy no alfa amin'ilay fe-potoana enina ora, ary Maritima no omega. Ny omega tamin'ny ora fahasivy dia ny fahafatesan'i Kristy teo afovoan'ny herinandron'ny fanekena, ary

Petera tao amin'ny tempoly tamin'ny Pentekosta dia ora fahasivy koa. Ny fiantsoan'i Kornelio an'i Petera dia mifanaraka amin'ny fahafatesan'i Kristy, izay tandindon'ny lalàn'ny Alahady, ary koa amin'i Petera tao amin'ny tempoly tamin'ny Pentekosta, izay indray maneho tandindon'ny lalàn'ny Alahady. Kornelio, amin'ny maha-jentilisa voalohany niova fo azy, dia misolo tena ny mpiasa voalohany amin'ny ora fahiraika ambin'ny folo eo amin'ny lalàn'ny Alahady.

Ny ora fahatelo nanomboana an'i Kristy tamin'ny hazo fijaliana, sy ny ora fahatelo izay nitoeran'i Petera tao amin'ny efi-trano ambony, dia tsy maintsy, ary tsy afaka maneho afa-tsy an'i Kaisaria Filipy. Ny efi-trano ambony izay nitoeran'i Petera tamin'ny andro Pentekosta dia ilay efi-trano ambony ihany indrindra izay nisehoan'i Kristy taorian'ny fitsanganany tamin'ny maty, ny niakarany, ary ny fidinany. Tonga tao amin'ny efi-trano ambony i Kristy, ary avy eo, dimampolo andro tatỳ aoriana, tamin'ny andro Pentekosta, dia nitory ny hafatry ny bokin'i Joela tao amin'io efi-trano ambony io ihany i Petera.

Kaisaria Filipy no ora fahatelo izay mifanaraka amin'ny fanomboana amin'ny hazo fijaliana sy ny efitra ambony tamin'ny Pentekosta. Ny fanomboana amin'ny hazo fijaliana dia tandindon'ny fanaparitahana, ary ny efitra ambony kosa dia tandindon'ny firaisana. Izany no mampahafantatra an'i Kaisaria Filipy ho toy ny teboka eo alohan'ny lalàn'ny Alahady, izay ahaparitahana ny antokon'olona iray ary angonina kosa ny iray hafa. Rehefa manomboka averina ny tantaran'ny Adin'i Panium, dia hisaraka mandrakizay ny virijina adala sy ny virijina hendry, ary hisaraka izy ireo noho ny amin'ny hazo fijaliana, izay maneho ny fanatonan'ny lalàn'ny Alahady. Tany Kaisaria Filipy no nanombohan'i Kristy nampianatra momba ny lalàn'ny Alahady izay nanakaiky. Rehefa nanao izany Izy, dia nanohitra ny hafatra i Petera; koa ao anatin'ny andininy sivy, i Petera dia maneho ireo izay voaisy tombo-kase sy ireo izay aparitaky ny hafatry ny hazo fijaliana, dia ny lalàn'ny Alahady.

Hoy Izy taminy hoe: Fa ianareo kosa manao Ahy ho iza?

Ary Simona Petera namaly ka nanao hoe: Hianao no Kristy, Zanak'Andriamanitra velona.

Ary namaly i Jesosy ka nanao taminy hoe: Sambatra ianao, ry Simona Barjona; fa tsy nofo aman-drà no nanambara izany taminao, fa ny Raiko Izay any an-danitra. Ary Izaho kosa milaza aminao koa fa ianao no Petera, ary ambonin'ity vatolampy ity no haoriko ny Fiangonako; ary ny vavahadin'ny helo tsy haharesy azy. Ary homeko anao ny fanalahidin'ny fanjakan'ny lanitra; ary na inona na inona hofehezinao etỳ an-tany dia ho voafehy any an-danitra; ary na inona na inona hovahanao etỳ an-tany dia ho voavaha any an-danitra.

Dia nilaza mafy tamin'ny mpianany mba tsy hilaza amin'olona na amin'iza na amin'iza fa Izy no Jesosy Kristy. Hatramin'izany fotoana izany no nanombohan'i Jesosy nanambara tamin'ny mpianany fa tsy maintsy hankany Jerosalema Izy, ka hiharan'ny zavatra maro avy amin'ny loholona sy ny lehiben'ny mpisorona ary ny mpanora-dalàna, ka hovonoina, ary hatsangana amin'ny andro fahatelo.

Dia noraisin'i Petera Izy ka nanomboka nananatra Azy hoe: Sanatria Anao anie izany, Tompo ô; tsy hanjo Anao velively izany.

Fa niodina Izy ka nanao tamin'i Petera hoe: Mialà ato ivohoko, ry Satana; fahatafintohinana amiko ianao; fa tsy ny an'Andriamanitra no eritreretinao, fa ny an'ny olona. Matio 16:15–23.

Ny fanomboana tamin'ny hazo fijaliana tamin'ny ora fahatelo sy ny hafatry Petera tao amin'ny efi-trano ambony dia mampifanaraka ny fifindrana ara-paminaniana avy amin'ny fiangonana miady, izay faritana ho fiangonana misy ny vary sy ny tsimparifary miaraka, ho amin'ny fiangonana mandresy. Ny fiangonana mandresy dia ny fanatitra santatra amin'ny vary amin'ny Pentekosta, izay ny lalàn'ny Alahady. Rehefa tonga amin'ny fahamatorana ny tsimparifary sy ny vary, dia sarahin'ny anjely ireo sokajy roa ireo. Ny ranonorana izay nanomboka nitete tamin'ny 9/11 no mampahavokatra ny vary sy ny tsimparifary.

Ny fe-potoana enim-polo ora dia maneho ny tantaran'ny fivoriana an-toby tao Exeter hatramin'ny 22 Oktobra 1844, ny fidiran'i Kristy tamim-pandresena tao Jerosalema, ary ny fidiran'i Davida mpanjaka tao Jerosalema nitondra ny fiara fanekena. Ny ora fahasivy koa no fotoanan'ny fanatitra hariva, eo amin'ny 3 ora tolakandro.

Ary izao no hatolotrafo eo ambonin'ny alitara: zanak'ondry roa samy herintaona isan'andro mandrakariva. Ny zanak'ondry iray no hatolotrafo nony maraina; ary ny zanak'ondry iray kosa no hatolotrafo amin'ny hariva. Eksodosy 29:38, 39.

Ny teny nadika hoe “dia,” indraindray dia aseho hoe “eo anelanelan'ny hariva roa.” Ny eo anelanelan'ny hariva roa dia manondro ny fe-potoana enina ora eo anelanelan'ny ora fahatelo sy ny ora fahasivy. Ny herinandron'ny faneken'i Kristy dia maneho io fe-potoana enina ora teo amin'ny hazo fijaliana io, izay tonga alifa amin'ilay fe-potoana enina ora tamin'ny Pentekosta. Misy vavolombelona roa ao amin'ny herinandron'ny fanekena izay manondro fe-potoana enina ora, ka mifandray mivantana tsy amin'ny faminanian'ny herinandro masina ihany, fa amin'ireo tandindon'ny vanim-potoanan'ny Pentekosta koa. Ary tamin'ny famaranana an'io herinandro ara-paminaniana io indrindra, dia nantsoina ho any Kaisaria Petera tamin'ny ora fahasivy. Ny fisian'ny ora fahasivy telo ao anatin'ilay rafitra ara-paminaniana iray ihany amin'ny herinandro masina, ka ny roa amin'izany dia fiafaran'ny omega amin'ny fe-potoana enina ora, izay io ihany koa no fe-potoana teo anelanelan'ny fanatitra maraina sy ny fanatitra hariva, dia mitaky, noho ny filàna ara-paminaniana, ny hisian'ny ora fahatelo iray ho alifa amin'ny fe-potoana iray izay nifarana tamin'ny ora fahasivin'i Kornelio.

Sesarea roa tonta, izay samy manana an'i Petera ho olo-manan-danja eo afovoany, no manondro an'i Sesarea Filipy ho amin'ny ora fahatelo. Io fe-potoana enina ora io dia manomboka sy mifarana amin'i Sesarea, satria ny fiafarana dia asehon'ny fiandohana.

Ny Zanak'ondrin'ny Paska dia tokony hovanoina tamin'ny hariva, dia ny ora fahasivy—izay fotoana nahafatesan'i Kristy.

Ary hotehirizinareo izany mandra-pahatongan'ny andro fahefatra ambin'ny folo amin'izany volana izany; ary ny fiangonana rehetra amin'ny kongregasionan'ny Isiraely dia hamono azy amin'ny hariva. Eksodosy 12:6.

Ny ora fivavahana dia koa ny ora fahasivy, fa tamin'ny fanatitra hariva no fotoana izany.

Aoka ny fivavako ho voalamina eo anatrehanao tahaka ny ditin-kazo manitra; ary ny fanandratako ny tanako tahaka ny fanatitra hariva. Salamo 141:2.

Mifanaraka amin'ny fanatitra hariva izay ora fivavahana, i Ezra dia mivavaka amin'ny fotoana fanatitra hariva; koa izany dia midika fa mivavaka amin'ny ora fahasivy izy, tamin'ilay fotoana naha tao amin'ny tempoly an'i Petera, naha maty an'i Kristy, ary nilazana an'i Kornelio mba hampaka an'i Petera.

Ary tamin'ny fotoan'ny fanatitra hariva dia nitsangana aho tamin'ny alaheloko; ary rehefa nandrovitra ny fitafiako sy ny lambako ivelany aho, dia niankohoka tamin'ny lohaliko ka naninjitra ny tanako tamin'i Jehovah Andriamanitra. Ezra 9:5.

Ao amin'ny vavaka nataony, i Ezra dia mibebaka rehefa tonga saina fa ireo izay nivoaka avy tany Babylona mba hanorina indray ny tempoly sy Jerosalema dia niray tamin'ny vehivavy jentilisa.

Ary raha Ezra nivavaka sy niaiky heloka, nitomany sady niankohoka teo anoloan'ny tranon'Andriamanitra, dia nivory teo aminy avy tamin'ny Isiraely ny fiangonana lehibe dia lehibe, lehilahy sy vehivavy ary zaza; fa nitomany mafy indrindra ny vahoaka. Ary Sekania, zanak'i Jehiela, isan'ny taranak'i Elama, dia namaly ka nanao tamin'i Ezra hoe: Efa nanota tamin'Andriamanitsika isika ka naka vady hafa firenena tamin'ny vahoakan'ny tany; nefa ankehitriny mbola misy fanantenana ho an'ny Isiraely ny amin'izany zavatra izany. Koa ankehitriny aoka isika hanao fanekena amin'Andriamanitsika handroaka ny vady rehetra mbamin'izay naterak'ireny, araka ny torohevitr'itompokolahy sy izay mangovitra amin'ny didin'Andriamanitsika; ary aoka hatao araka ny lalàna izany. Mitsangàna; fa anao izao raharaha izao; ary izahay koa hiandany aminao; mahereza, ka ataovy izany.

Dia nitsangana Ezra ka nampianiana ny lohan'ny mpisorona, ny Levita ary ny Isiraely rehetra mba hanao araka izany teny izany. Dia nianiana izy. Ary Ezra niala teo anoloan'ny tranon'Andriamanitra ka niditra tao amin'ny efitranon'i Johanana, zanak'i Eliasiba; ary nony tonga tao izy, dia tsy nihinan-kanina na nisotro rano, fa nisaona noho ny fahadisoan'ireo izay nentina ho babo. Ary nisy fampandrenesana natao eran'i Joda sy Jerosalema ho an'ny zanaky ny fahababoana rehetra, mba hivory any Jerosalema izy; ary izay rehetra tsy tonga tao anatin'ny telo andro, araka ny fanapahan-kevitra ny lehibe sy ny loholona, dia haloany ny fananany rehetra, ary izy tenany dia hesorina tsy ho isan'ny fiangonan'ireo izay nentina ho babo. Dia nivory tao Jerosalema tao anatin'ny telo andro ny lehilahy rehetra avy amin'ny Joda sy Benjamina. Tamin'ny volana fahasivy izany, tamin'ny andro faharoapolon'ny volana; ary ny vahoaka rehetra nipetraka teo amin'ny kianjan'ny tranon'Andriamanitra, nangovitra noho izany raharaha izany sy noho ny ranonorana be. Ezra 10:1–9.

Ny faneken'ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy dia aseho ho fisarahana amin'ireo izay naka vady vahiny. Izany no fisarahan'ny virijina hendry sy ny virijina adala, ary mitranga amin'ny ora fahasivy izany, izay ny fahafatesan'i Kristy, Petera tao amin'ny tempoly tamin'ny Pentekosta, ary ny niantsoana an'i Petera ho any Kaisaria eo amoron-dranomasina. Ny fisarahan'i Ezra dia koa ny fanadiovana ny Levita ataon'ny Iraky ny Fanekena ao amin'ny Malakia toko faha-telo. Ny fanadiovana ao amin'ny Malakia dia maneho ny fanadiovana roa nataon'i Kristy tamin'ny tempoly.

“Төгсөглөөс худалдан авагчид, худалдаачдыг ариун сүмээс цэвэрлэн гаргахдаа Есүс зүрхийг нүглийн бузраас цэвэрлэх Өөрийн эрхэм зорилгыг тунхагласан юм,—сэтгэлийг ялзруулдаг газар дэлхийн хүсэл тачаал, хувиа хичээсэн шунал тачаал, муу зуршлуудаас цэвэрлэхийг. Малахи 3:1–3 эш татав.” Үе Үеийн Хүсэл, 161.

I Ezra sy ireo izay miditra ao amin’ny fanekena dia asaina “mitsangana”, ary i Josoa dia nasaina hitsangana rehefa maty avokoa ireo mpiodina rehetra nandritra ny valo amby telopolo taona. Roa taona no nilain’i Israely fahiny mba tsy hahomby tamin’ily fizahan-toetra impolo, ary valo amby telopolo taona tatỳ aoriana dia maty avokoa ireo mpiodina, ka Andriamanitra niteny taminy hoe: mitsangàna.

Dia miaingà ankehitriny, hoy Aho, ka miampità ny lohasahan-dranon’i Zareda. Dia niampita ny lohasahan-dranon’i Zareda izahay. Ary ny andro izay nalehanay hatrany Kades-barnea mandra-pahatonganay niampita ny lohasahan-dranon’i Zareda dia valo amby telo-polo taona, mandra-pahalany ritra ny taranaky ny lehilahy mpiady rehetra tsy ho eo afovoan’ny toby, araka izay nianianan’i Jehovah taminy. Deuteronomia 2:13, 14.

Ao amin’ny Jaona toko fahadimy, Jesosy dia nanasitrana ilay lehilahy tsy nahery izay efa toy izany nandritra ny valo amby telopolo taona; ary rehefa nositrany izy, dia hoy Izy taminy: “Mitsangàna.”

Fa nisy anjely nidina tao amin’ny farihy tamin’ny fotoana voatondro ka nampihetsi-drano; ary na iza na iza niditra voalohany taorian’ny nampihetsiketsehana ny rano dia sitrana tamin’izay aretina nananany. Ary nisy lehilahy anankiray teo, izay narary valo amby telo-polo taona. Rehefa hitan’i Jesosy nandry izy ka fantany fa efa ela no naharary azy toy izany, dia hoy Izy taminy: Te ho sitrana va ianao?

Dia namaly azy ilay lehilahy tsy nanan-kery hoe: Tompoko, tsy manan-olona hampidina ahy ao amin’ny farihy aho raha voahozongozona ny rano; fa raha mbola eo am-pandehanana aho, dia misy hafa midina alohako.

Hoy Jesosy taminy hoe: Mitsangàna, ento ny fandrianao, ka mandehana. Ary niaraka tamin’izay dia sitrana ralehilahy ka nitondra ny fandriany ary nandeha; ary Sabata izany andro izany. Jaona 5:4–9.

Tamin’ny fanoharan’i Ezra momba ny faneken’ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina dia nasaina “hitsangana” ny vahoaka. Tamin’ny 1838, i Josiah Litch, mpitory Millerita malaza, dia naminany ny fiafaran’ny fahefan’ny Ottomanina manodidina ny 1840, ary nitsangana ny hafatry ny Millerita, mba hohamafisina tamin’ny fahatanterahana marina tokoa tamin’ny 11 Aogositra 1840. Ny fanandratana ny fiangonana mpandresy dia ahitana faminaniana iray izay mahatonga ny vahoakan’Andriamanitra hitsangana rehefa tafapetraka ny fanekena. Ao amin’ny fisarahan’i Ezra tamin’ireo vady hafa firenena no ahitantsika ny fanadiovan’i Malakia ny Levita, ary koa ny fanadiovana indroa ny tempoly nataon’i Kristy, ary ny tsipika tsirairay dia manondro fisarahana ny vary sy ny tsimparifary, izay tanterahina rehefa esorin’i Kristy mandrakizay hiala ao am-pon’ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina ny ota. Ny ora fahasivon’i Kristy, sy ny ora fahasivy indroan’i Petera, miaraka amin’ny vavak’i Ezra ho amin’ny fanadiovana, dia mifanaraka amin’ny

lalàna Alahady, amin'izay handrotsahana ny ranonorana farany tsy misy fetra. Ao amin'ny Daniela toko fahasivy, Daniela dia mandray valin'ny fangatahany amin'ny fotoan'ny fanatitra hariva, izay ora fahasivy.

Eny, raha mbola niteny sy nivavaka aho, dia ilay lehilahy Gabriela, izay efa hitako tamin'ny fahitana tany am-piandohana, nirahina hanidina faingana, ka nanendry ahy tamin'ny fotoana fanatitra hariva. Daniela 9:21.

Lazaina amintsika fa ireo fahitana nomena an'i Daniela teo amoron'ireo ony lehibe tao Sinara dia efa eo am-panatanterahana ankehitriny, ary tokony hodinihintsika ireo toe-javatra tamin'ny nanomezana ny faminania.

“Ang kahayagang tinanggap ni Daniel mula sa Dios ay ibinigay lalo na para sa mga huling araw na ito. Ang mga pangitaing nakita niya sa tabi ng mga ilog ng Ulai at ng Hiddekel, na mga dakilang ilog ng Shinar, ay ngayo’y nasa proseso na ng katuparan, at ang lahat ng mga pangyayaring inihula ay malapit nang maganap.

“Diniho ny toe-javatra nisy ny firenena Jiosy tamin'ny fotoana nanomezana ny faminania i Daniela.” Testimonies to Ministers, 113.

Ny fahazavan'ny fahitana mifandray amin'ny ony Hiddekel sy Ulai dia maneho ireo toko enina farany amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo ao amin'ny Daniela. Ao amin'ny toko fahasivy, izay asehon'ny ony Ulai, dia omena fahazavana momba ny toko faha-7, faha-8 ary faha-9 i Daniela. Ao amin'ny toko fahafolo, izay asehon'ny ony Hiddekel, dia omena ny fahazavan'ny toko faha-10, faha-11 ary faha-12 i Daniela. Ny fanazavana ara-paminania dia asehon'ireo fisehoan-javatra ara-paminania voarakitra ao anatin'ireo toko ireo, nefa koa asehon'i Daniela, satria tokony hodinihintsika ny toe-javatra nisy ny firenena jiosy tamin'ny fotoana nanomezana ireo faminania.

Tsy maintsy entintsika ho amin'ny andro farany ireo fiheverana ireo ka ampifanarahana amin'ny fijoroana vavolon'ireo mpaminany hafa. Midika izany fa tahaka an'i Petera izay any Kaisaria Filipy sady any Kaisaria Maritima koa, i Daniela dia tsidihin'i Gabriela amin'ny ora fahasivy ao amin'ny toko fahasivy, ary tsidihina amin'ny andro faharoa amby roa-polo ao amin'ny toko fahafolo izy. Ny fahazavan'i Ulai sy i Hiddekel ho an'ny andro farany dia voavaha tombo-kase amin'i Daniela amin'ny ora fahasivy amin'ny andro faharoa amby roa-polo. Izany fahazavana izany dia maneho ny firotsahan'ny ranonorana fara any aoriana tsy misy fetra amin'ny lalàn'ny Alahady.

Ny fijoroana vavolon'i Daniela dia misokatra tanteraka amin'ny ora fahasivy, satria izany no mamantatra ny tantara ivelany sy anatin'ny momba izay “mihatra” amin'ny olon'Andriamanitra amin'ny andro farany. Rehefa torina amin'ny Jentilisa izany fahazavana izany, izay asehon'i Kornelio, dia haniraka haka ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina izy ireo, hovanoina amin'ny alalan'ny fampiharana ny Alahady ny lalàn'Andriamanitra, ary Petera hitondra hafatra ho an'ny tempoly izay efa nialan'i Kristy sy nantsoiny hoe trano foanan'ny Jiosy. Petera miteny amin'ny Jentilisa, ary koa amin'ny Synedriona, raha Ezra kosa mifona mba hisian'ny fisarahana ary Daniela mifady hanina sy mivavaka mba hahazo fahazavana. Ny ora fahasivy tamin'ny Pentekosta,

tamin'ny fahafatesan'i Kristy, tamin'ny niantsoan'i Kornelio an'i Petera, ary ny fanatitra hariva dia mifandrindra avokoa amin'i Elia teo an-Tendrombohitra Karmela.

Mazava fa ny fe-potoana enim-bolana dia maneho fe-potoana iray izay mifarana amin'ny lalàn'ny Alahady, nefa manomboka amin'ny tranga iray izay mifandray mivantana amin'ny farany, tahaka izany ny fanatitra maraina sy hariva. Raha araka ny amin'i Petera, ny fe-potoana enim-bolana dia avy any Kaisaria Filipy ka hatrany Kaisaria amoron-dranomasina. Tamin'ny Pentekosta dia avy tao amin'ny efitra ambony ka hatrany amin'ny tempoly izany. Ny fe-potoana izay ilay fahazavana mamirapiratra apetraka eo am-piandohan'ny lalana dia ny Fitarainan'ny Mamatonalina, ary izany fe-potoana izany dia mahatratra hatramin'ny lalàn'ny Alahady. Ny ora enina, eo anelanelan'ny hariva roa, dia maneho ny fidiran'i Kristy tamim-boninahitra tao Jerosalema, izay kosa maneho ny fe-potoana nanomboka tamin'ny fivoriana-dasy tao Exeter ny 12 ka hatramin'ny 17 Aogositra 1844, izay nanomboka ny fanambarana ny hafatra izay tonga tamin'ny famaranany ny 22 Oktobra 1844. Exeter no Kaisaria Filipy ary Kaisaria amoron-dranomasina no 22 Oktobra 1844. Ny fiandohana dia voamariky ny Kaisaria, tahaka ny famaranana koa.

Ny fidirana tamim-pandresena dia voamariky ny fifandirana iray teo am-piandohana sy fifandirana iray teo am-pamaranana. Ny fifandirana tao Exeter dia nasehon'ny fivavahana sandoka izay natao teo an-kianja tao amin'ilay lain'i Watertown. Hafatra roa no nasehon'ireo lay roa ireo, ary rehefa niditra tao Jerosalema Kristy, dia nitaraina sy nitsikera ny Jiosy mpandahatra teny noho ny hafatra izay nambara raha nidina avy teo an-Tendrombohitra Oliva Izy, ka niditra tao Jerosalema nitaingina ilay ampondra vao navahana. Ny fifandirana voalohany sy ny farany dia manondro alfa sy omega ho an'ilay fe-potoana. Tao Exeter, ny sarangan'i Watertown dia misolo tena sarangan'ny virijina izay tsy nanana diloilo, ary ho azy ireo dia nakatona ny varavarana ny famonjena. Tamin'ny faran'izany fe-potoana izany dia nakatona ny varavarana mankany amin'ny fitoerana masina, ka izany no nanome alfa sy omega ho an'ilay fe-potoana. Izany alfa sy omega izany dia mifanaraka amin'ireo fifandirana roa amin'ny fidirana tamim-pandresena, ary Kaisaria mankany Kaisaria miaraka amin'i Petera.

Tany Kaisaria-Filipo, ny anaran'i Simona Barjona dia ovana ho Petera, ao amin'ny andalan-teny iray izay ankalazana azy ho vavan'ny fanahy manentana, ary avy eo dia helohina ho Satana izy, noho ny fanoherany ny hafatry ny hazo fijaliana. Petera dia tandindon'ireo sokajy roa izay sarahin'ny hafatry ny batista sy ny hazo fijaliana, dia ilay hafatry ny 9/11 sy ny lalàn'ny Alahady.

“Ho an'ny sokajin'olona tsirairay asehon'ilay Fariseo sy ilay mpamory hetra dia misy lesona iray ao amin'ny tantaran'ny apostoly Petera. Tamin'ny voalohan'ny maha-mpianatra azy, dia nihevitra ny tenany ho matanjaka Petera. Tahaka ilay Fariseo, araka ny fanombanany ny tenany, dia 'tsy tahaka ny olona hafa' izy. Rehefa Kristy, tamin'ny alin'ny hamadihana Azy, nampitandrina mialoha ny mpianany hoe: 'Hianareo rehetra ho tafintohina noho ny amiko amin'ity alina ity,' dia nanambara tamim-pahatokiana Petera hoe: 'Na dia ho tafintohina aza izy rehetra, izaho kosa tsy mba ho tafintohina.' Marka 14:27, 29. Tsy nahalala ny loza nananontanona azy Petera. Ny fahatokisan-tena no namitaka azy. Nihevitra ny tenany ho mahavita hanohitra ny fakam-panahy izy; kanjo tao anatin'ny ora vitsy monja dia tonga ny fitsapana, ary tamin'ny fanozonana sy fianianana no nandavany ny Tompony.” Christ's Object

Tamin'ny ora fahasivy, izay fotoana fanaovana ny fanatitra hariva ho valin'ny vavak'i Elia, dia nidina ny afo ka nandany ny fanatitra mba hampahafantarana ny vahoakan'Andriamanitra fa Jehovah no Andriamanitra. Misy antokona roa aseho an'ohatra eo an-tendrombohitra Karmela: ny antokona iray izay mahalala amin'izay fa Jehovah, Izy no Andriamanitra; ary ny iray kosa, izay aschon'ny mpaminanin'i Bala, ka vonoina avy eo.

Ary tamin'ny fotoan'ny fanatitra hariva dia nanatona Elia mpaminany ka nanao hoe: Jehovah, Andriamanitr'i Abrahama sy Isaka ary ny Isiraely ô, aoka ho fantatra anio fa Hianao no Andriamanitra eo amin'ny Isiraely, ary izaho no mpanomponao, sady tamin'ny teninao no nanaovako izany rehetra izany. Mihainoa ahy, Jehovah ô, mihainoa ahy, mba ho fantatr'ity vahoaka ity fa Hianao no Jehovah Andriamanitra, ary Hianao no nampodina indray ny fony.

Dia nilatsaka ny afon'i Jehovah ka nandany ny fanatitra dorana sy ny kitay sy ny vato ary ny vovoka, sady nilelaka ny rano izay tao anatin'ny hady. Ary rehefa hitan'ny vahoaka rehetra izany, dia niankohoka tamin'ny tavany izy ka nanao hoe: Jehovah, Izy no Andriamanitra; Jehovah, Izy no Andriamanitra.

Dia hoy Elia taminy hoe: Sambory ny mpaminanin'i Bala; aza avela hisy iray aminy handositra. Dia nosamboriny ireo; ary Elia nitondra azy nidina ho any amin'ny renirano Kisona ka novonoiny tao ireo. 1 Mpanjaka 18:36–40.

Ny fanatitra hariva, ny fahafatesan'i Kristy, Petera manasitrana ilay lehilahy malemy tongotra, Petera mitondra ny hafatra ho amin'ny Jentilisa, Daniela mandray fahazavana ara-paminaniana, ny vavak'i Elia valiana amin'ny afo, raha i Ezra kosa ao anatin'ny lamba fisaonana sy lavenona mivavaka ho amin'ny fifindran'i Laodikia ho amin'i Filadelfia, ho amin'ny fifindran'ny fiangonana miady ho amin'ny fiangonana mandresy. Ny ora fahasivy no ora fanatitra, ora ivalian'ny vavaka, ora izay ikasihan'ny lanitra ny tany, tetezana mampifandray ny fitsarana sy ny famindram-po; ary izany no antony ahafatesan'i Kristy amin'ny ora fahasivy, satria ny ora fahasivim-panatitry ny fanatitra no nanokatra ny filazantsara ho an'ny Jentilisa, dia ireo izay nipetraka tao amin'ny maizina, nefa hahita fahazavana lehibe rehefa sokafana amin'ny fahafenoany ny bokin'i Daniela amin'ny lalàna Alahady.

Tamin'ny fanatitra nataon'i Gideona ao amin'ny Mpitsara 6:21, ny Anjelin'i Jehovah dia nanendry tamin'ny tehiny ny hena sy ny mofo tsy misy masirasira natolotr'i Gideona, ary nisy afo nipoitra avy tamin'ny vatolampy ka nandany izany tanteraka. Izany afo izany no nanamafy ny fiantsoan'Andriamanitra an'i Gideona sy ny fandraisany ilay famantarana.

Dia nanao taminy hoe: Raha nahita fitia eo imasonao aho ankehitriny, dia aseho famantarana aho fa Hianao no miresaka amiko. Masina Hianao, aza miala eto mandra-piveriko aty aminao ka hitondrako ny fanatitra, dia hapetrako eo anoloanao izany. Ary hoy Izy: Hiandry aho mandra-piverinao indray. Dia niditra Gideona ka nahandro zanak'osy iray sy mofo tsy misy masirasira avy tamin'ny lafarina iray efaha; ny hena nataony tao anaty harona, ary ny ron-kena nataony tao anaty vilany, dia nentiny nivoaka teo aminy teo ambanin'ny hazo ôka izany ka natolony. Ary hoy ilay Anjelin'Andriamanitra taminy: Raiso ny hena sy ny mofo tsy misy

masirasira, ka apetraho eo ambonin'ity vatolampy ity, ary aidino ny ron-kena. Dia nataony izany. Ary ilay Anjelin'i Jehovah nanatsotra ny tendron'ny tehina izay teny an-tànany ka nanendry ny hena sy ny mofo tsy misy masirasira; dia nisy afo niakatra avy tamin'ny vatolampy ka nandany ny hena sy ny mofo tsy misy masirasira. Ary ilay Anjelin'i Jehovah dia niala tsy hitany intsony. Ary rehefa fantatr'i Gideona fa Anjelin'i Jehovah Izy, dia hoy Gideona: Indrisy, Tompo Jehovah ô! fa efa nahita ny Anjelin'i Jehovah nifanatrika aho. Mpitsara 6:17–22.

Niseho tamin'i Gideona tamin'ny andininy voalohany amin'ilay toko ilay anjely ary niantso an'i Gideona hoe: “lehilahy mahery fo”, ka nangataka famantarana i Gideona mba hanapororofoana izany fanambarana izany. Avy eo dia nangataka tamin'ilay anjely i Gideona mba hitoetra vetivety; ary ilay anjely mitoetra vetivety ao amin'ny faminaniana dia ilay anjely faharoa. Rehefa tapitra ny fotoana fitaredretra, dia nametraka fanatitra i Gideona, ary levon'ny afo ilay fanatitra. Ao amin'ny ora fahasivy i Gideona, satria i Elia dia fanatitra hariva; ary ny ora fahasivy dia ny lalàn'ny Alahady, rehefa mifanaraka ny lela afo Pentekostaly. Gideona dia maneho antokon'olona iray izay mahita ny Tompo mifanatrika, ary izany no nitranga tamin'i Daniela tao amin'ny toko fahafolo. Rehefa hitan'i Gideona ny afo nandany ilay fanatitra, dia tonga saina izy fa ny Tompo, izay efa hitany mifanatrika, no niarahany nifandray.

Nifoha tamin'izao zava-misy izao i Gideona rehefa nanamafy ny famantarana ny fahagagana tamin'ny afo; ary i Gideona no famantarana, dia ilay lehilahin'Andriamanitra mahery, mbamin'ny tafiky ny mpisorona 300, izay samy nitana teny an-tanany avokoa ny takelaka 300 an'i Habakoka. Ny famantarana, na faneva, dia i Gideona ihany, ary ny tafiky ny telonjato, izay tafik'i Ezekiela mahery koa—izay mitsangana ao amin'ny toko faha-37.

Rehefa natokana ny tabernakely tao amin'ny Levitikosy 9:23, 24, taorian'ny fanatitra voalohany nataon'i Arona amin'ny maha-mpisoronabe azy, dia nisy afo nivoaka avy teo anatrehan'i Jehovah ka nandany ny fanatitra dorana sy ny saboran'ny fanatitra teo ambonin'ny alitara. Nihiaka ny vahoaka ary niankohoka tamin'ny tavany noho ny fahatahorana masina. Tsy maintsy mifanaraka tsara, andalana amin'ny andalana, amin'ny afon'i Elia izany.

Ny vavaka nataon'i Ezra tamin'ny ora fahasivy ho amin'ny fanasarahana ny vary sy ny tsimparifary, izay miseho amin'ny lalàna alahady, dia tanteraka amin'izany fotoana izany, rehefa miova avy amin'ny fiangonana miady ho amin'ny fiangonana mandresy ny fiangonana. Tsy maintsy mifanaraka amin'ny afo tao amin'i Gideona koa izany. Ny afo mandevona teo ambonin'ny fanatitra voalohan'i Arona, izay natao rehefa afaka fito andro fanokanana tamin'ny andro fahavalo, dia niverina tamin'io andro io ihany, ka nandringana ny zanakalahy roa ratsin'i Arona. Rehefa hararaka tsy misy fetra amin'ny ora fahasivy ny Fanahy Masina, amin'ny lalàna alahady, dia hisy fanasarahana kilasy roa amin'ny mpisorona, ary ny fiangonana mandresy no hanomboka ny asa asehon'ilay soavaly fotsin'i Efesosy, izay mivoaka mandresy sy mba handresy. Ny fanosorana ny fiangonana mandresy dia mahita vavolombelona faharoa ao amin'ny tempolin'i Solomona.

Tamin'ny fitokanana ny tempolin'i Solomona ao amin'ny 2 Tantara 7:1–3, rehefa vita ny vavak'i Solomona, dia nisy afo nidina avy tany an-danitra ka nandany ny fanatitra dorana sy ny sorona. Nameno ny tempoly ny voninahitry ny Tompo, ka nitarika ny vahoaka hiankohoka sy hanambara

ny fahatsaran'Andriamanitra ary ny famindram-pony maharitra mandrakizay. Amin'ny lalàna alahady dia asandratra ambonin'ny tendrombohitra rehetra ny fiangonana mpandresy ho satro-boninahitra sy ho faneva, araka an'i Zakaria sy Isaia. Rehefa nidina ny afo tamin'ny fitokanana ny tempoly nataon'i Solomona, dia feno ny voninahitry ny Tompo ny tempoly, izay maneho fa ny fanenoan'ny trompetra fahafito dia efa nahavita ny asany teo amin'ny vahoakan'Andriamanitra ary efa eo am-pamaranana izany asa izany indrindra eo amin'ny mpiasa tamin'ny ora fahiraika ambin'ny folo. Ny trompetra fahafito dia maneho ny fanavotana amin'ny alalan'ny sorona fampihavanana, dia ny fitambaran'ny maha-Andriamanitra sy ny maha-olombelona izay miseho rehefa asandratry Jesosy ny fanjakany feno voninahitra. Ilay afo izay nidina teo amin'ny tabernakelin'i Mosesy sy ny tempolin'i Solomona dia afo fitsarana koa ho an'ny zanak'i Arona, tahaka izay nataony tamin'i Davida.

Ny fanatitra nataon'i Davida teo amin'ny famoloan'i Araona/Ornana ao amin'ny 1 Tantara 21:26, nandritra ilay areti-mandringana nateraky ny fanisam-bahoaka nataon'i Davida, dia novaliana tamin'ny afo avy any an-danitra teo ambonin'ny alitara, ho famantarana ny fankatoavana, ary nampitsahatra ny areti-mandringana. Tapitra ny areti-mandringan'i Laodikia rehefa midina eo amin'ny fanatitr'i Davida ny afo mba hampitsahatra ny areti-mandringan'ny fiankinany amin'ny hery sy ny fahendren'olombelona. Voamariky ny tetezamita avy amin'ny maha-olombelona ho amin'ny maha-olombelona araka an'Andriamanitra izany rehefa tanteraka ny fanavotana, ary asandratra ho faneva ny fiangonana. Amin'izay fotoana izay, mifanaraka amin'ny tempolin'i Solomona, dia nameno ny tempoly ny voninahitry ny Tompo, raha ampiraisina amin'ny maha-olombelona ny maha-Andriamanitra.

Hotohizintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny fandinihantsika ny vanim-potoanan'ny Antso Amin'ny Misasakalina araka ny aschon'ny ora fahatelo sy fahasivy.

Ary rehefa afaka henemana, Jesosy nitondra an'i Petera sy Jakoba ary Jaona rahalahiny, ka nitondra azy niakatra tany an-tendrombohitra avo iray nitokana; ary niova tarehy teo anatrehan'izy ireo Izy; dia namirapiratra tahaka ny masoandro ny tavany, ary fotsy tahaka ny mazava ny fitafiany. Ary, indro, niseho taminy Mosesy sy Elia niresaka taminy.

Dia namaly Petera ka nanao tamin'i Jesosy hoe: Tompo ô, tsara ho antsika ny eto; raha sitrakao, aoka hanao lay telo eto izahay: iray ho Anao, iray ho an'i Mosesy, ary iray ho an'i Elia. Raha mbola niteny izy, indro, nisy rahona mamirapiratra nanarona azy; ary indro, nisy feo avy tao amin'ilay rahona nanao hoe: Ity no Zanako malalako, Izay sitrako indrindra; henoy Izy.

Ary rehefa nandre izany ny mpianatra, dia niankohoka tamin'ny tavany, sady raiki-tahotra indrindra. Ary Jesosy nanatona ka nikasika azy, ary nanao hoe: Mitsangàna, ary aza matahotra.

Ary rehefa nanopy ny masonry izy, dia tsy nahita olona izy, afa-tsy Jesosy irery ihany. Ary raha nidina avy teo an-tendrombohitra izy ireo, dia nandrara azy Jesosy ka nanao hoe: Aza lazainareo amin'olona na amin'iza na amin'iza ny fahitana, mandra-pitsangan'ny Zanak'olona amin'ny maty indray. Matio 17:1–9.